

Raport z monitoringu za miesiąc sierpień 2014 r.

Raport z monitoringu został przygotowany w ramach projektu „EAPN Polska – wspólnie budujemy Europę Socjalną” współfinansowanego przez Szwajcarię w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej

Streszczenie

Raport za sierpień zawiera omówienie wybranych poselskich projektów ustaw, projektów rozporządzeń oraz sprawozdań przygotowanych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, a także raportów z kontroli Najwyższej Izby Kontroli i wystąpienia Rzecznika Praw Obywatelskich.

Jeśli chodzi o projekty poselskie skierowane pod obrady Sejmu, uwagę zwrócić zwłaszcza wniesiony przez klub SLD projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, a także wniesiony przez ten sam klub projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, mający na celu zmianę struktury obciążeń fiskalnych w odniesieniu do zamożniejszych i uboższych grup społecznych.

Co się z kolei tyczy działalności legislacyjnej rządu, w tym zwłaszcza MPiPS, wart odnotowania jest zwłaszcza projekt rozporządzenia podnoszącego wysokość najniższego wynagrodzenia. Wiele informacji oraz wskazówek na przyszłość dostarcza projekt sprawozdania resortu pracy i polityki społecznej z realizacji programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, który został szerzej omówiony w niniejszym opracowaniu.

Dość istotne wydają się dwa raporty Najwyższej Izby Kontroli, jeden poświęcony polityce przeciwdziałania chorobom nowotworowym, drugi – finansowaniu edukacji przedszkolnej od czasu reformy w ramach programu „Przedszkole za złotówkę”. Jeśli chodzi o działalność Rzecznika Praw Obywatelskich, w sierpniowym raporcie przytoczone zostało wystąpienie RPO w sprawie zasad zatrudniania stażystów. Z punktu widzenia organizacji pozarządowych zapewne wart uwagi jest Raport z Konsultacji Programu współpracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z organizacjami pozarządowymi na lata 2015-2017. Omówienie przyjętego w pierwszej połowie sierpnia Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu nie znalazło się w niniejszym opracowaniu tylko dlatego, że założenia programu zostały przedstawione w raporcie za lipiec, kiedy to program trafił na posiedzenie Komitetu Stałego Rady Ministrów.

Struktura raportu

Streszczenie.....	2
Wprowadzenie	4
Prawo pracy	5
Projekt rozporządzenia w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2015 roku.....	5
Wystąpienie RPO do MPiPS ws. warunków odbywania stażu przez bezrobotnych.....	7
Ubezpieczenia społeczne.....	9
Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o świadczeniach przedemerytalnych	9
Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych...	10
Polityka zdrowotna.....	13
Raport NIK o realizacji polityki zwalczania nowotworów.....	13
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	16
Projekt sprawozdania z realizacji krajowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 roku.....	16
Raport Najwyższej Izby Kontroli o finansowaniu przedszkoli przez gminy.....	19
Organizacje pozarządowe.....	21
Raport z Konsultacji Programu współpracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z organizacjami pozarządowymi na lata 2015-2017	21
Projekt rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wymiany informacji dotyczących organizacji pożytku publicznego	23
Zakończenie i wnioski	24

Wprowadzenie

W sierpniu na stronie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej znalazł się projekt rozporządzenia dotyczącego wzrostu wysokości płacy minimalnej w 2015 roku. Rozporządzenie przyjęto we wrześniu, a wcześniej zawarte w nim propozycje poddano konsultacjom z partnerami społecznymi. Ostatecznie nie uwzględniono uwag partnerów i wysokość minimalnego wynagrodzenia ustalono na poziomie niższym niż sugerowało Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, choć zarazem wyższym niż proponował Związek Pracodawców RP oraz niż wynosi ustawowe minimum.

Przedmiot rozporządzenia wydaje się wart analizy w ramach niniejszego raportu z uwagi na to, że wpływa na sytuację ekonomiczną osób nisko uposażonych, a więc szczególnie zagrożonych ubóstwem pracowników, jak również innych grup zagrożonych wykluczeniem, a nie wykonujących pracy najemnej. Chodzi m.in. o rezygnujących z pracy opiekunów dzieci niepełnosprawnych, których świadczenie pielęgnacyjne jest obecnie waloryzowane względem wskaźnika wzrostu właśnie minimalnego wynagrodzenia. Obok pracowników o niskim wynagrodzeniu zagrożone dyskryminacją i wykluczeniem są także osoby pracujące na podstawie umowy innej niż umowa o pracę, jak np. stażyści. O zasady regulujące warunki odbywania staży upomina się w swym wystąpieniu także Rzecznik Praw Obywatelskich.

Trudnej sytuacji grup znajdujących się poza rynkiem pracy, a zależnych od systemu zabezpieczenia społecznego, dotyka projekt Sojuszu Lewicy Demokratycznej zakładający podniesienie najniższych świadczeń emerytalno-rentowych. Klub poselski tej partii złożył w sierpniu także projekt ustawy przewidujący zmiany w systemie podatkowym, tak by podnieść podatki dla osób zamożniejszych (stawka podatkowa na poziomie 50%) i obniżyć dla uboższych. Wydaje się, że propozycje te również są godne uwagi, bowiem mogą zarówno przełożyć się na sytuację dochodową osób zagrożonych ubóstwem, jak i wpłynąć na strukturę społeczną, skutkując jej spłaszczaniem.

Obok instrumentów bezpośrednio wpływających na sytuację dochodową różnych grup społecznych, duże znaczenie z punktu widzenia integracji, przeciwdziałania wykluczeniu i łagodzenia ryzyka socjalnego mają także świadczenia o charakterze usługowym. Interesujące w tym kontekście wydają się dwa sierpniowe raporty Najwyższej Izby Kontroli. Pierwszy z nich poświęcony jest finansowaniu edukacji przedszkolnej od czasu zeszłorocznej reformy, polegającej na przekazaniu budżetowej dotacji dla samorządów na organizację opieki przedszkolnej oraz ustaleniu limitów odpłatności za pobyt dzieci w przedszkolu,

ponoszonej przez rodziców. Interesujące wydaje się sprawdzenie, jak wygląda realizacja przyjętych zmian i jakie niesie ona skutki. Drugi ze wspomnianych raportów NIK dotyczy z kolei realizacji programu zwalczania chorób nowotworowych.

Kolejny obszar polityki publicznej, którego dotyczą dokumenty analizowane w tym opracowaniu, to przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Przygotowany przez MPIPS projekt sprawozdania jest o tyle interesujący, że obok opisu podjętych działań i przeglądu danych statystycznych zawiera także diagnozę programów wsparcia, uwzględniającą oceny ofiar korzystających z tej pomocy. Jak się dowiadujemy ze sprawozdania wiele z tych osób należy do grup zagrożonych ubóstwem ekonomicznym i wykluczeniem społecznym.

Prawo pracy

Projekt rozporządzenia w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2015 roku

W sierpniu Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej skierowało na komitet stały Rady Ministrów projekt rozporządzenia w sprawie minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2015 roku.

W projekcie tym proponuje się, aby od 1 stycznia 2015 roku minimalne wynagrodzenie za pracę wypłacane było w wysokości 1750 złotych. Stanowiłoby to wzrost o 70 złotych względem stanu obecnego – płaca minimalna wynosi dziś 1680 złotych.

Strona rządowa podkreślała, że „z uwagi na istniejące uwarunkowania gospodarcze oraz sytuację osób najniżej wynagradzanych, kwota minimalnego wynagrodzenia określona w projektowanym rozporządzeniu jest wyższa niż obligatoryjne minimum wynikające z przepisów ustawy”. Projekt został poddany konsultacjom z partnerami społecznymi, spośród których OPZZ i Konfederacja Lewiatan przesłały swoje stanowiska. Pozostałe podmioty nie zgłosiły uwag.

W opinii Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych proponowany w rozporządzeniu wzrost płacy minimalnej jest niewystarczający i wymaga korekty. Zdaniem OPZZ płaca minimalna powinna wzrosnąć o co najmniej 7% i wynosić nie mniej niż 1797 złotych (stanowiłoby wówczas 45,3% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej). Z kolei Konfederacja Lewiatan proponowała kwotę 1731 złotych,

stojąc na stanowisku, że wzrost minimalnego wynagrodzenia powinien być ukształtowany na poziomie wynikającym wprost z ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, tj. na poziomie prognozowanego wskaźnika wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, powiększonego o $\frac{2}{3}$ prognozowanego przyrostu realnego PKB. Wówczas kwota ta wyniosłaby właśnie 1731 złotych.

Propozycje zgłoszone przez ww. organizacje nie zostały uwzględnione. Przyjmując zaproponowaną przez siebie kwotę, strona rządowa podkreślała, że z uwagi na istniejące uwarunkowania gospodarcze oraz sytuację osób najmniej uposażonych, kwota minimalnego wynagrodzenia określona w projektowanym rozporządzeniu jest wyższa niż obligatoryjne minimum wynikające z przepisów ustawy. Odnosząc się do stanowiska centrali związkowej, uznawała natomiast: „obecnie, postulowany przez OPZZ wyższy wzrost minimalnego wynagrodzenia w 2015 roku – nie jest możliwy ze względu na obligatoryjne skutki finansowe dla budżetu państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego, jak również dla pracodawców z tytułu ponoszonych kosztów pracy. Nadmierne podwyższenie minimalnego wynagrodzenia za pracę mogłoby spowodować pogorszenie sytuacji na rynku pracy, m.in. brak nowych oraz redukcję istniejących miejsc pracy, bezrobocie wśród osób młodych i nisko wykwalifikowanych, wzrost bezrobocia w regionach Polski o szczególnie niskich wynagrodzeniach. Dodatkowo wzrost wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę będzie skutkował zwiększonymi wydatkami dla budżetu państwa z tytułu relacjonowania do wysokości tego wynagrodzenia różnych świadczeń”.

Strona rządowa szacuje, że w zależności od źródła danych i zakresu analizy udział osób pobierających minimalne wynagrodzenie wynosi od 5 do 12% wszystkich osób pracujących.

Dokument dostępny na:

<http://www.mpips.gov.pl/archiwum-projekty-aktow-prawnych-/archiwum-projekty-rozporzadzen-i-zarzadzen/archiwumprawo-pracy/projekt-rozporzadzenia-rady-ministrow-w-sprawie-wysokosci-minimalnego-wynagrodzenia-za-prace-w-2015-r-/#akapit2>

Znaczenie dla PK EAPN

Wysokość wynagrodzenia minimalnego, którego dotyczy rozporządzenie, wydaje się bardzo istotne dla PK EAPN z uwagi na to, że przekłada się na sytuację dochodową pracowników nisko uposażonych i ich rodzin. Wpływa także na skalę zjawiska tzw. pracujących biednych, których sytuacją PK EAPN w ostatnim czasie intensywnie się zajmował.

Data wpływu	Zgłoszony przez	Aktualny stan prac	Znaczenie dla PK EAPN
25 sierpnia 2014 r. projekt skierowany na komitet stały Rady Ministrów	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej	Rozporządzenie przyjęte przez Radę Ministrów	Wysokie

Wystąpienie RPO do MPiPS ws. warunków odbywania stażu przez bezrobotnych

W wystąpieniu skierowanym do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej Rzecznik Praw Obywatelskich prezentuje podnoszone przez Polskie Towarzystwo Prawa Antydyskryminacyjnego wątpliwości dotyczące zgodności z Konstytucją RP rozporządzenia MPiPS w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych.

W świetle ustawy celem nadrzędnym rozporządzenia regulującego staże bezrobotnych ma być zapewnienie ich uczestnikom właściwych warunków nabywania umiejętności.

RPO podkreśla, że wspomniane upoważnienie ustawowe przekazuje do uregulowania w akcie wykonawczym kwestie szczegółowe, które w ustawie uregulowane są bardzo wąsko. W opinii rzecznika na tym tle „można (...) rozważać kwestię zgodności z Konstytucją RP przepisu upoważniającego do wydania rozporządzenia jako upoważnienia o charakterze blankietowym”; upoważnienie blankietowe w tym przypadku oznaczałoby takie, które daje ministerstwu nadmierną (większą niż przewidziana w konstytucji) swobodę kształtowania norm prawnych. Jak bowiem wskazuje RPO, w świetle obowiązującej konstytucji „nie może (...) w systemie prawa powszechnie obowiązującego pojawiać się żadna regulacja podustawowa, która nie ma bezpośredniego oparcia w ustawie i która nie służy wykonaniu ustawy”.

Drugim wątkiem, który w ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich może budzić wątpliwości konstytucyjne, jest fakt, że przepisy rozporządzenia w głównej mierze określają uprawnienia i obowiązki trzech podmiotów: starosty, organizatora stażu oraz bezrobotnego odbywającego staż; normują więc kwestie stanowiące materię ustawową.

Rzecznik Praw Obywatelskich zwraca się do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z prośbą o przedstawienie stanowiska w sprawie tych wątpliwości.

Dokument dostępny na:

http://www.brpo.gov.pl/sites/default/files/Do_Sekretarza_Stanu_w_MPiPS_ws_szczegolowych_warunkow_odbywania_stazu_przez_bezrobotnych.pdf

Opinie o projekcie

Brak opublikowanych opinii o projekcie, brak opublikowanej odpowiedzi MPiPS.

Znaczenie dla PK EAPN

Zastrzeżenia, jakie w kwestii odbywania staży przez bezrobotnych zgłasza Rzecznik Praw Obywatelski, mają charakter ściśle formalny – kontrowersje prawne dotyczą sposobu uregulowania tej problematyki (w rozporządzeniu, a nie w ustawie), nie zaś regulacji jako takich. Wystąpienie to nie ma więc bezpośredniego związku z kwestią aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, a szerzej – walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym, która jest osią zainteresowań PK EAPN. Ewentualne badanie przez Trybunał Konstytucyjny zgodności przedmiotowych rozwiązań prawnych z ustawą zasadniczą jest jednak warte monitorowania o tyle, że w przypadku stwierdzenia niezgodności tych przepisów ich korekta może rodzić określone skutki dla osób bezrobotnych chcących uczestniczyć lub uczestniczących w stażach.

Data wpływu	Zgłoszony przez	Aktualny stan prac	Znaczenie dla PK EAPN
Zamieszczony na stronach RPO z datą 31 lipca 2014 r.	Rzecznika Praw Obywatelskich	Opublikowano	Niskie

Ubezpieczenia społeczne

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o świadczeniach przedemerytalnych

Projekt ustawy przygotowany przez klub poselski Sojuszu Lewicy Demokratycznej zawiera postulat podwyższenia świadczeń przedemerytalnych, rent i emerytur. W świetle projektu minimalna renta z tytułu niezdolności do pracy miałaby wzrosnąć do 1044,45 złotych miesięcznie dla osób całkowicie niezdolnych do pracy oraz do 848,13 złotych miesięcznie dla osób częściowo niezdolnych do pracy. Najniższa emerytura oraz renta rodzinna miałyby zostać podniesione do 1044,45 złotych miesięcznie, świadczenie przedemerytalne z kolei – do 1191,39 złotych miesięcznie. Podwyżki weszłyby w życie 1 stycznia 2015 roku.

W uzasadnieniu projektu ustawy jego autorzy wskazują, że celem nowej regulacji jest udzielenie pomocy najuboższym emerytom i rencistom oraz osobom pobierającym świadczenie przedemerytalne poprzez podwyższenie pobieranych świadczeń o 200 złotych miesięcznie. Autorzy projektu zaznaczają też, że na mocy odpowiednich przepisów Ustawy o rencie socjalnej oraz Ustawy o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych postulowana podwyżka miałaby pozytywne skutki także dla osób pobierających świadczenia określone w tych dwóch ustawach.

Postulat podniesienia wymienionych świadczeń wypływa z niskiej stopy waloryzacji ogółu świadczeń emerytalno-rentowych w 2014. Podwyżka ta wyniosła 1,6 proc., co oznacza nominalny wzrost świadczeń o zaledwie kilkanaście złotych – kwotę, która nie wpływa na podniesienie poziomu życia świadczeniobiorców.

Autorzy projektu ustawy podkreślają, że postulowane przez nich rozwiązanie nie stanowiłoby obciążenia dla budżetu państwa. Jak wyliczają, w ustawie budżetowej na waloryzację świadczeń emerytalno-rentowych zarezerwowano 3,56 mld złotych, zaś waloryzacja na poziomie 1,6 proc. kosztowałaby 2,6 mld złotych. Pula dostępnych środków wyniosłaby więc ok. 940 mln złotych. W uzasadnieniu projektu ustawy zabrakło jednak wyliczeń, jaki dokładnie byłby całkowity koszt podniesienia wszystkich przedmiotowych świadczeń (świadczeń przedemerytalnych, emerytur, rent z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, świadczeń przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań

wojennych). Ta zaś kwestia wydaje się kluczowa dla oceny, czy projekt ustawy ma szansę na wejście w życie, czy nie.

Mniej w tym kontekście wazący wydaje się akcentowany przez autorów projektu ustawy wątek pozytywnych skutków społecznych (pomniejszanie sfery niedostatku) i ekonomicznych (korzystny dla budżetu państwa wzrost podatków osiągnięty wskutek zakupu przez świadczeniobiorców określonych towarów i usług opłacanych z przedmiotowych świadczeń).

Dokument dostępny na:

[http://orka.sejm.gov.pl/Druki7ka.nsf/Projekty/7-020-1085-2014/\\$file/7-020-1085-2014.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/Druki7ka.nsf/Projekty/7-020-1085-2014/$file/7-020-1085-2014.pdf)

Opinie o projekcie

Brak opublikowanych opinii o projekcie.

Znaczenie dla PK EAPN

Kwestia podniesienia świadczeń przedemerytalnych, rent i emerytur ma dla PK EAPN duże znaczenie, wiąże się bowiem bezpośrednio z przeciwdziałaniem ubóstwu i wykluczeniu społecznemu. Na znaczeniu tego postulatu w negatywny sposób ciąży fakt wysuwania go przez jedno z mniejszych obecnie ugrupowań polskiej sceny politycznej, co w zasadniczy sposób redukuje szanse wprowadzenia projektu w życie.

Data wpływu	Zgłoszony przez	Aktualny stan prac	Znaczenie dla PK EAPN
Zamieszczony na stronach Sejmu z datą 26 sierpnia 2014 r.	Grupa posłów Klubu Poselskiego SLD	Projekt skierowany do Marszałka Sejmu	Średni

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych

Projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, sporządzony przez Klub Poselski SLD, opiera się na koncepcji wprowadzenia progresji podatkowej.

Projekt KP SLD przewiduje wprowadzenie skali czterostopniowej:

Podstawa obliczenia podatku w złotych		Podatek wynosi
<i>Ponad</i>	<i>Do</i>	
	20160	15% minus kwota zmniejszająca podatek 556,02 zł
20160	85528	2 467,98 zł plus 18% nadwyżki ponad 20 160 zł
85528	360000	14 234,22 zł plus 32% nadwyżki ponad 85 528 zł
360000		102 065,26 zł plus 50% nadwyżki ponad 360 000 zł

Jako cel proponowanego rozwiązania w uzasadnieniu projektu ustawy autorzy dokumentu wskazują zmniejszenie rozwarstwienia dochodowego wśród podatników; stąd nowa stawka podatku dla osób o niskich dochodach i wyższa stopa daniny publicznej od najlepiej zarabiających.

Postulat zmian w skali podatkowej autorzy projektu motywują skutkami recesji gospodarczej, która najdotkliwiej uderzyć miała właśnie w osoby gorzej sytuowane. Złagodzenie tej grupie obywateli obciążeń podatkowych – z jednej strony, a z drugiej – zwiększenie odpowiedzialności najzamożniejszych za stan finansów publicznych ma w bezpośredni i pośredni sposób łagodzić skutki recesji dotykające uboższych Polaków.

Proponowane rozwiązanie miałyby też jednak służyć realizacji konstytucyjnej zasady społecznej gospodarki rynkowej (art. 20 Konstytucji RP); zasady – w cenie projektodawców – obecnie nierealizowanej. W uzasadnieniu projektu wiele miejsca poświęcono tematowi dysproporcji dochodowych, będącego konsekwencją „powolnego tempa wzrostu płac pracowników nisko zarabiających i szybkiego w ostatnich latach wzrostu płac wysokich”. Mowa tu także o niskich (zwł. na tle sytuacji w innych państwach UE) pensjach pracowników mimo proporcjonalnie wysokich zysków przedsiębiorstw i o wynagrodzeniach nieodpowiadających rosnącej wydajności pracy. Znaczne, niekorzystne dysproporcje w poziomie zarobków przejawiają się także – jak dowodzą autorzy projektu – w zjawiskach takich jak koncentracja dochodów; w świetle ich wyliczeń relatywne ubóstwo dotyka aż 6,5 mln, a skrajne ubóstwo – 2,5 mln Polaków.

Zdaniem autorów projektu dysproporcjom dochodowym sprzyja obecna skala podatkowa. Powołując się na dane dotyczące rozliczenia podatku dochodowego od osób fizycznych za lata 2008 (skala trójstopniowa) i 2012 (skala dwustopniowa), dowodzą, że „spłaszczenie opodatkowania dochodów”, czyli ciążenie ku podatkowi liniowemu, zwanemu podatkiem płaskim, preferuje osoby o wysokich dochodach. Wraz ze zjawiskami towarzyszącymi (wysokie stawki podatku VAT, zamrożona od 2009 roku kwota wolna od podatku, zamrożone od 2009 roku progi podatkowe) rozwiązanie to petryfikuje i pogłębia problem dysproporcji dochodowych.

W opinii pomysłodawców nowa, czterostopniowa skala podatkowa byłaby korzystna zwłaszcza dla osób otrzymujących minimalne wynagrodzenie za pracę (w 2014 roku 1680 złotych miesięcznie), a także dla pobierających świadczenia: przedemerytalne, emerytalne i rentowe oraz zasiłki dla bezrobotnych; ci podatnicy kwalifikowaliby się do najniższej, 15-procentowej stawki podatku. Z drugiej strony, obciążenia podatkowe wzrosłyby wyłącznie w odniesieniu do osób o najwyższych dochodach, przekraczających 30 tys. złotych miesięcznie, co w przybliżeniu odpowiada 18-krotności płacy minimalnej; osoby te kwalifikowałyby się do czwartej, najwyższej stawki podatku od dochodów osobistych. Sytuacja pozostałych podatników pozostałaby bez zmian.

Odnosząc się do przewidywanych skutków wprowadzenia czterostopniowej skali podatkowej, projektodawcy oceniają, że w pierwszym roku obowiązywania tego rozwiązania dochody budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego spadłyby w sumie o ok. 10-11 mld złotych. W kolejnych latach miałyby jednak nastąpić ponowny wzrost tych dochodów, oparty na spadku kosztów transferów socjalnych, a przede wszystkim na wyższych wpływach z podatku od towarów i usług – niższe obciążenia podatkowe nakładane na osoby o najniższych dochodach miałyby skutkować wzrostem popytu wewnętrznego. Z perspektywy PK EAPN szczególnie istotne jest zmniejszenie obciążeń podatkowych dla najmniej zarabiających, którzy mimo braku podwyżek płac dysponowaliby większymi niż dotychczas środkami.

Dokument dostępny na:

[http://orka.sejm.gov.pl/Druki7ka.nsf/Projekty/7-020-1086-2014/\\$file/7-020-1086-2014.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/Druki7ka.nsf/Projekty/7-020-1086-2014/$file/7-020-1086-2014.pdf)

Opinie o projekcie

Brak opublikowanych opinii o projekcie.

Znaczenie dla PK EAPN

Ze względu na rozkład sił na polskiej scenie politycznej oraz koncepcję polityki fiskalnej realizowaną przez partię rządzącą, projekt wydaje się nie mieć szans na wprowadzenie w życie, co w zasadzie automatycznie pozbawia go znaczenia. Istnieje jednak możliwość, że wysunięcie tej propozycji skutkuje przywróceniem do debaty publicznej tematu wielostopniowej skali podatkowej, faktycznie wypartego przez wdrożoną koncepcję podatku o skali dwustopniowej. Idea wielostopniowej skali podatkowej zorientowanej na łagodzenie obciążeń fiskalnych nakładanych na osoby najmniej zarabiające ma więc szansę

powrócić np. w programie głównej partii opozycyjnej – i jako taki wart jest dalszego monitorowania.

Data wpływu	Zgłoszony przez	Aktualny stan prac	Znaczenie dla PK EAPN
Zamieszczony na stronach Sejmu z datą 26 sierpnia 2014 r.	Grupa posłów Klubu Poselskiego SLD	Projekt skierowany do Marszałka Sejmu	Niskie

Polityka zdrowotna

Raport NIK o realizacji polityki zwalczania nowotworów

W świetle raportu Ministerstwo Zdrowia finansuje program wspierający zwalczanie nowotworów, natomiast słabo nadzoruje jego realizację. NIK z niepokojem odnosi się do faktu, że objęci programem pacjenci zbyt długo czekają na terapię, a także, że zbyt mało kobiet zgłasza się na mammografię i na cytologię, w efekcie czego wskaźniki wykrywania i leczenia nowotworów są mniej korzystne niż unijna średnia.

Prowadzony od 2006 roku „Narodowy Program zwalczania chorób nowotworowych” ma na celu zahamowanie wzrostu zachorowań na nowotwory oraz osiągnięcie wskaźników na poziomie europejskim, jeśli chodzi o wczesne wykrywanie i skuteczne leczenie raka. Na realizację tego programu przewiduje się co najmniej 250 mln złotych rocznie, z czego na samo wczesne wykrywanie chorób nowotworowych nie mniej niż 10% wszystkich wydatków programu. W rzeczywistości sumy na ten cel dochodziły nawet do 38% całości wydatków, a mimo to efekty są skromniejsze niż zakładane.

NIK poddał kontroli realizację wybranych programów, m.in. dotyczących profilaktyki oraz wczesnego wykrywania raka piersi i szyjki macicy, radioterapii onkologicznej, tomografii pozytonowej (PE), a także systemu zbierania i rejestrowania danych o nowotworach.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli mocną stroną programu jest zapewnienie wszystkim chętnym dostępu do badań profilaktycznych bez żadnych ograniczeń. Problemem jest natomiast to, że resort zdrowia nie posiada zbiorczej, całościowej informacji o działaniach podmiotów zajmujących się profilaktyką i leczeniem nowotworów. Wciąż nie stworzono także systemu wymiany informacji między tymi podmiotami.

Innym problemem jest fakt, że wciąż zbyt mało kobiet zgłasza się na badania profilaktyczne. Odsetek ten w ostatnich latach nie uległ poprawie, a w niektórych

województwach nawet spadł (w 2011 roku w stosunku do 2010 roku w przypadku badań cytologicznych spadł w sześciu, a w przypadku badań mammograficznych – w pięciu województwach).

Jeśli chodzi o radioterapię, od 2006 roku wzrosła radykalnie liczba urządzeń diagnostycznych, choć wciąż nie uzyskano zalecanego przez WHO wskaźnika 1 aparatu na 250 tys. osób. Ponadto okres oczekiwania na radioterapię jest zbyt długi, co zmniejsza skuteczność leczenia tą metodą.

W raporcie znajdujemy także uwagi ogólniejszej natury, mianowicie takie, że w Polsce następuje stały wzrost zachorowań na choroby nowotworowe, a starzenie się społeczeństwa może dodatkowo nasilać to zjawisko.

W związku z planami kontynuacji programu w kolejnych latach, Najwyższa Izba Kontroli wskazuje na konieczność realizowania go w nieco bardziej skoordynowanej formule, tak by zarówno sam program, jak i poszczególne rozwiązania stosowane w onkologii tworzyły spójny system. Istotą tego systemu zdaniem NIK powinno być dostarczanie pacjentowi odpowiedniej informacji oraz szybkie rozpoczęcie leczenia i koordynacja jego poszczególnych etapów. W opinii NIK niezmiernie pożądane jest także stworzenie sprawnie działającego systemu udziału pacjentów w badaniach profilaktycznych.

W następstwie przeprowadzonej kontroli NIK zwraca się do Ministra Zdrowia i do Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia o podjęcie stosownych kroków w celu poprawy sytuacji.

Do Ministra Zdrowia NIK zwraca się m.in o:

1. ponowne rozważenie koncepcji organizacji wspólnych zakupów sprzętu i aparatury medycznej do radioterapii za pośrednictwem Zakładu Zamówień Publicznych przy Ministrze Zdrowia. Włączenie w system wspólnych zakupów większej liczby podmiotów leczniczych mogłoby pozwolić na uzyskanie oszczędności oraz na uniknięcie zakupów zbędnych (dublowania sprzętu);
2. dokonanie analizy wykorzystania linii technologicznych do wytwarzania radiofarmaceutyku FDG na potrzeby krajowe w podmiotach, które otrzymały dofinansowanie w ramach NPZChN, i analizy efektywności jego wytwarzania.

NIK ponawia także swój wniosek jeszcze z 2009 roku o zweryfikowanie przez Ministra Zdrowia działań administracyjno-logistycznych podejmowanych w ramach programów przesiewowych oraz o rozważenie wprowadzenia nowych metod i form organizacyjnych, które pozwoliłyby zwiększyć liczbę kobiet uczestniczących w tych badaniach.

Z kolei do Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia NIK wnioskuje m.in. o:

- wprowadzenie w systemach informatycznych zmian umożliwiających gromadzenie i sprawną analizę informacji o wszystkich wykonanych badaniach cytologicznych i mammograficznych w ramach POZ, AOS, leczenia szpitalnego oraz programów przesiewowych;
- nawiązanie współpracy pomiędzy NFZ a samorządami w celu koordynacji działań w zakresie programów profilaktyki raka szyjki macicy i raka piersi,
- zintensyfikowanie współpracy OW NFZ z właściwymi konsultantami krajowymi i wojewódzkimi w celu zapewnienia prawidłowej realizacji programu profilaktyki raka szyjki macicy i raka piersi oraz monitorowania jakości tych badań przesiewowych.

Dokument dostępny na:

<http://www.nik.gov.pl/aktualnosci/nik-o-realizacji-programu-zwalczania-nowotworow.html>

Znaczenie dla PK EAPN

Wiedza i wnioski płynące z raportu NIK wydają się istotne z punktu widzenia przyjętego niedawno tzw. pakietu kolejkowego i onkologicznego, a także potencjalnej przyszłości krajowej polityki w zakresie leczenia onkologicznego. Ponieważ leczenie chorób tego typu jest szczególnie kosztowne, a ich przebieg wyjątkowo ciężki i destabilizujący życie osoby nimi dotkniętej i jej rodziny, kwestia polityki publicznej w tym zakresie wydaje się ważna także dla organizacji monitorujących politykę publiczną w obszarach, w których odnosi się ona do potrzeb grup w szczególnie trudnej sytuacji. Skuteczność polityki w tym zakresie (w tym profilaktyki) przekłada się też na ogólne koszty opieki zdrowotnej oraz jej wizerunek, co ma szczególne znaczenie dla grup w pełni zależnych od publicznej opieki zdrowotnej, których praw broni PK EAPN.

Data wpływu	Zgłoszony przez	Aktualny stan prac	Znaczenie dla PK EAPN
8 sierpnia 2014 roku	Najwyższa Izba Kontroli	Opublikowano na stronie NIK	Średnie

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Projekt sprawozdania z realizacji krajowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 roku

W sierpniu Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej na swoich stronach opublikowało projekt sprawozdania z realizacji Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w 2013 roku.

Dokument rozpoczyna się diagnozą pochodzącą ze zleconego przez MPiPS badania pt. „Ewaluacja lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – doświadczenia dotyczące sposobów pomagania i nasilenia stresu pourazowego (PTSD) z perspektywy osób dotkniętych przemocą w rodzinie”. Po niej następuje opis działań rządu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a następnie opis działań samorządów w zakresie realizacji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, działalności specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, realizacji szkoleń dla pracowników pierwszego kontaktu z zakresu tematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz realizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Całość wieńczy podsumowanie wraz z opisem programu na lata 2014-2020.

Jeśli chodzi o diagnozę pochodzącą ze wspomnianego badania, warto przytoczyć niektóre wnioski i wyniki (s. 4-7). Diagnoza dotyczyła częstotliwości występowania poszczególnych rodzajów przemocy, a także ich dotkliwości dla ofiar i związanego z nimi stopnia poczucia zagrożenia. Obejmowała ponadto ewaluację lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy z punktu widzenia ofiar (ocena instytucji i poszczególnych form pomocy), a także psychologiczne i zdrowotne konsekwencje doświadczania przemocy, w tym diagnozę nasilenia zaburzeń stresu pourazowego.

Wśród osób doświadczających przemocy, które zgłaszały się do placówek i instytucji lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ogromną większość stanowią kobiety (96%) najczęściej pozostające w związkach formalnych (50%) lub nieformalnych (14%). Jeśli chodzi o sytuację społeczno-materialną, 31% ocenia swoje dochody jako niskie, 31% jako bardzo niskie, a 36% jako przeciętne, co prowadzi do konkluzji, że „osoby doświadczające przemocy, klienci lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, to osoby, których sytuacja materialna jest niezbyt dobra”. Najczęściej są to osoby z wykształceniem zawodowym lub średnim, nieco częściej nieaktywne zawodowo (57%) niż

aktywne (43%). Można więc powiedzieć, że trudna sytuacja społeczna związana z niskim kapitałem ekonomicznym i kulturowym zwiększa zagrożenie stania się ofiarą przemocy.

Trwanie przemocy w rodzinie jest dosyć długie – przeciętnie około 4,5 roku. Najczęściej stosowanym typem przemocy w świetle badań okazuje się jest przemoc psychiczna, a w dalszej kolejności ekonomiczna, fizyczna i seksualna.

Charakterystyka sprawcy w świetle analizy przedstawia się następująco: jest to najczęściej mężczyzna w wieku około 40 lat, mający wykształcenie zawodowe, zatrudniony na podstawie umowy o pracę lub bezrobotny, nadużywający alkoholu. Co istotne, skłonność do przemocy psychicznej bądź fizycznej jest statystycznie skorelowana z tym, czy dana osoba akceptuje stosowanie wobec dzieci kar cielesnych takich jak policzkowanie, lanie i klapsy.

Jeśli chodzi o konsekwencje dla ofiar przemocy, wyniki wskazują, że doświadczenie przemocy wpływa przede wszystkim na obniżenie poczucia własnej wartości, poczucie zawstydzienia i lękliwość.

Instytucje, do których najczęściej zwracały się ofiary przemocy, to policja i ośrodki pomocy społecznej. Nieco rzadziej osoby te pomocy szukały w centrach interwencji kryzysowej, a najrzadziej – w dziennych i całodobowych placówkach specjalizujących się w udzielaniu wsparcia ofiarom przemocy.

Stosunkowo dobrze badani oceniali jakość udzielanej pomocy – zwłaszcza tej świadczonej w ośrodkach interwencji kryzysowej, ale także w wyspecjalizowanych w tej materii placówkach takich jak specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie czy powiatowe centrum pomocy rodzinie. Najniżej oceniono policję oraz gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych.

Co się tyczy gminnych komisji, formą pomocy świadczoną przez nie najczęściej było pouczenie sprawcy. Często jednak nie towarzyszyło mu wypełnienie przez policjantów formularza „Niebieska Karta – A”. Najczęstszym powodem niewzywania policji był lęk przed zemstą; najrzadszym – obawa ofiary, że sprawca zostanie aresztowany. Z drugiej strony, to właśnie policja okazuje się instytucją najczęściej wszczynającą procedurę Niebieskiej Karty – w 2013 roku policjanci czynili to dwukrotnie częściej niż pracownicy pomocy społecznej, inne instytucje tego rodzaju działanie podejmowały sporadycznie.

Najpowszechniejszą formą wsparcia udzielanego ofiarom przemocy domowej okazują się indywidualne konsultacje psychologiczne oraz pomoc socjalna. Często sięgano też po pomoc prawną i materialną oraz uczestnictwo w grupach wsparcia i grupach terapeutycznych. Rzadziej korzystano natomiast z porad mailowych, terapii małżeńskiej, mediacji rodzinnych i samopomocowych forów internetowych. Statystyki te okazują się paralelne wobec ocen skuteczności poszczególnych form pomocy – najwyższe noty

otrzymały konsultacje psychologiczne oraz działalność grup wsparcia i grup terapeutycznych, najniższe zaś przypadły terapii małżeńskiej i mediacjom rodzinnym.

Wśród słabych stron lokalnych systemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie wskazywano najczęściej prawo, które nie dość skutecznie chroni ofiary przemocy, czego przejawem są zbyt długo trwające procedury prawne. Wskazywano jednak także na pozytywne zmiany, jakie zaszły w tej materii ostatnich latach. Jak czytamy w projekcie sprawozdania: „za największą zaletę lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy respondenci uznali fakt, że przemoc przestała być tematem tabu. Pogląd taki podziela ponad połowa badanych (51%). Co trzeci (33%) zauważył, że jest coraz więcej placówek udzielających pomocy ofiarom przemocy, a 30% respondentów przyznało, że otrzymali taką pomoc, o jaką im chodziło i jakiej potrzebowali”.

W dalszej części sprawozdania znajdujemy wykaz działań podjętych na różnych szczeblach w celu poprawy sytuacji.

W końcowej części dokumentu mowa jest zaś o Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020. Program ten skupia się na czterech obszarach wyznaczających kierunki i rodzaje działań:

1. Profilaktyka i edukacja społeczna – obszar dla ogółu społeczeństwa, w tym dotkniętych przemocą.
2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie.
4. Podniesienie kompetencji służb realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Dokument dostępny na:

<http://www.niebieskalinia.pl/edukacja/serwis-informacyjny/5231-projekt-sprawozdania-z-realizacji-krajowego-programu-przeciwdzialania-przemocy-w-rodzinie-od-1-stycznia-2013-r-do-31-grudnia-2013-r-konsultacje-spoeczne>

Znaczenie dla PK EAPN

Dokument wydaje się istotny z punktu widzenia PK EAPN z kilku powodów. Po pierwsze wskazuje na dotychczasowe instrumenty i rezultaty prowadzonej dotąd polityki przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a także diagnozuje główne jego luki i słabości, jakie należałoby eliminować w dalszych działaniach reformatorskich. Ich rzecznikiem może być także PK EAPN. Ważne jest też to, że część diagnostyczna sprawozdania informuje o opiniach

o oferowanej pomocy i oczekiwaniach wyrażanych przez same osoby doświadczające przemocy. O znaczenie tej problematyki dla PK EAPN świadczy także fakt, że zagrożenie przemocą jest szczególnie natężone w środowiskach będących w polu szczególnego zainteresowania PK EAPN, czyli w grupach zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem.

Data wpływu	Zgłoszony przez	Aktualny stan prac	Znaczenie dla PK EAPN
26 sierpnia 2014 r.	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej	Projekt skierowany do konsultacji społecznych	Wysokie

Raport Najwyższej Izby Kontroli o finansowaniu przedszkoli przez gminy

Wyniki kontroli 21 gmin skłaniają NIK do pozytywnej oceny skutków wejścia w życie Rządowego Programu „Przedszkole za złotówkę”. Jak wynika z raportu, program okazał się korzystny zarówno dla rodziców przedszkolaków, gdyż obniżyły się ponoszone przez nich wydatki na wychowanie i edukację dzieci, jak i dla samorządów, które uzyskały dodatkowe źródło finansowania w ramach dotacji z budżetu państwa.

Reforma polegała na tym, że zgodnie ze znowelizowaną ustawą od 1 września 2013 roku gminy obniżyły wysokość opłat w publicznych przedszkolach – za każdą godzinę dodatkowych zajęć powyżej 5 bezpłatnych godzin dziennie rodzice z własnych kieszeni płacą 1 zł. Przed reformą samorzady same decydowały o wysokości pobieranych opłat; stosowana w kontrolowanych gminach odpłatność wahała się od 1,12 do 6,10 złotych za godzinę, co prowadziło do dużego zróżnicowania obciążeń i szans korzystania z opieki przedszkolnej w różnych częściach kraju, a także było dużym obciążeniem dla rodzin niezamożnych. Obecnie te zasady ujednolicono na terenie całego kraju. Jak pokazała kontrola, wszystkie zbadane gminy nie przekraczały ustawowej granicy „złotówki za dodatkową godzinę”.

Wbrew wcześniejszym obawom, mimo obniżenia opłat przychody gminy nie spadły – łączna wysokość dotacji okazała się wyższa niż suma opłat pobieranych wcześniej od rodziców. Choć 21 skontrolowanych gmin od września do grudnia 2013 roku straciło, wysokość nieuzyskiwanej wcześniej dotacji z budżetu wyniosła łącznie więcej. Z wyjątkiem Opola we wszystkich skontrolowanych gminach również wysokość uzyskanej dotacji okazała się wyższa niż utracone środki z opłat ze strony rodziców (w niektórych przypadkach nawet

2- i 3-krotnie). Jest to efekt zamierzony – nadwyżki mają pomóc samorządom w zorganizowaniu w kolejnych latach opieki dla 3- i 4-latków.

Mimo tego ogólnie pozytywnego obrazu wdrażanie programu „Przedszkole za złotówkę” w połowie skontrolowanych gmin spotkało się z trudnościami, które w opinii wójtów dotyczą organizacji zajęć dodatkowych. Problemy te wiązały się z kwestią interpretacji nowych przepisów dotyczących zasad finansowania tych zajęć a także wykorzystania i rozliczania dotacji z budżetu. Jak czytamy w raporcie, „konieczność rezygnacji z niektórych zajęć dodatkowych ograniczała ofertę edukacyjną przedszkoli i spotkała się ze sprzeciwem rodziców”. Wprawdzie zajęcia dodatkowe we wszystkich skontrolowanych gminach były nadal prowadzone, ale ich zakres zmniejszył się w ¼ przedszkoli (głównie dotyczyło to kółek tanecznych i sportowych oraz zajęć z języka angielskiego). Od czasu reformy w 4/5 gmin wszystkie lub niektóre zajęcia dodatkowe wcześniej opłacane przez rodziców były opłacane z budżetów gmin, zaś tylko w nielicznych organizowano dodatkowe zajęcia finansowane przez radę rodziców lub sponsora.

Jak sugerują wyniki kontroli, dla części przedszkoli program „Przedszkole za złotówkę” okazał się też zachętą do poprawy oferty edukacyjnej – po przyznaniu dotacji zorganizowano zajęcia, których wcześniej nie prowadzono. Autorzy raportu zwracają także uwagę na fakt, że w zdecydowanej większości przedszkoli zarówno publicznych jak i niepublicznych prowadzone są dodatkowe zajęcia z języka obcego, choć obecnie nie wymaga tego podstawa programowa (aczkolwiek MEN już przygotował projekt rozporządzenia uwzględniający język obcy na etapie przedszkolnym). Jest to tym ważniejsze, że służy przygotowaniu przedszkolaków do podjęcia nauki w ramach edukacji wczesnoszkolnej, gdzie prowadzenie zajęć z języka obcego jest już obowiązkowe. Jak czytamy na stronie NIK, „we wszystkich przedszkolach publicznych i niepublicznych (oprócz jednego) prawidłowo wywiązano się w latach szkolnych 2011/2012 i 2012/2013 z obowiązku przeprowadzenia analizy gotowości dziecka do podjęcia nauki w szkole, tzw. diagnozy przedszkolnej”.

Znaczenie dla PK EAPN

Raport NIK wydaje się ważny z punktu widzenia PK EAPN, gdyż bezpłatna lub niskopłatna edukacja przedszkolna może mieć istotne znaczenie dla wyrównywania szans, a także dla ograniczenia deficytów środowisk dzieci ze środowisk defaworyzowanych. Ponadto szeroko dostępna w dużym wymiarze czasowym edukacja przedszkolna i opieka

nad dzieckiem ułatwiają rodzicom (w tym kobietom) aktywizację zawodową, co też może sprzyjać łagodzeniu ryzyka ubóstwa ze strony rodzin z dziećmi.

Korzystny wydaje się fakt, że zmiany prawne doprowadziły do zmniejszenia (szczególnie dotkliwych dla rodzin niezamożnych) obciążeń finansowych po stronie rodziców, przygotowania korzystniejszego gruntu pod przyjęcie kolejnych roczników, a w części gmin stały się ponadto bodźcem do podniesienia jakości oferty za sprawą wprowadzenia zajęć innych niż dotychczasowe (choć w części z gmin nastąpiło ograniczenie tej oferty).

Korzystny wydaje się także sam kierunek zmian polegający na większej partycypacji środków z budżetu centralnego w realizacji zadań w zakresie opieki nad dzieckiem, dotychczas spoczywających na barkach samorządów i rodziców. Może się to przełożyć również na zmniejszenie różnic w dostępie do opieki i edukacji przedszkolnej w ujęciu przestrzennym, co także zasługuje na poparcie PK EAPN.

Dokument dostępny na:

<http://www.nik.gov.pl/aktualnosci/nik-o-finansowaniu-przedszkoli-przez-gminy.html>

Data wpływu	Zgłoszony przez	Aktualny stan prac	Znaczenie dla PK EAPN
25 sierpnia 2014 roku	Najwyższa Izba Kontroli	Opublikowano na stronie NIK	Wysokie

Organizacje pozarządowe

Raport z Konsultacji Programu współpracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z organizacjami pozarządowymi na lata 2015-2017

Program współpracy Ministra Pracy i Polityki Społecznej z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na lata 2015-2017 – bo tak brzmi oficjalny tytuł dokumentu – na celu ma „stworzenie i wdrożenie systemowych rozwiązań umożliwiających aktywny udział organizacji pozarządowych i innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego w planowaniu, realizacji i monitorowaniu polityk publicznych Ministerstwa na określonych zasadach i formach partnerstwa publiczno-społecznego”.

Realizacja tego celu głównego ma się dokonywać poprzez m.in. partycypacyjne tworzenie dokumentów systemowych i programowych dotyczących ważnych problemów społecznych, poprawę jakości konsultacji społecznych poprzez stosowanie czynnych technik konsultacji, zapewniających aktywny udział obywateli w tym procesie, a także wspieranie i rozwijanie aktywności obywatelskiej, w tym inicjatyw nieformalnych.

W świetle projektu programu współpraca administracji publicznej i organizacji pozarządowych przy tworzeniu polityk publicznych ma się opierać na: wzajemnym informowaniu się o planowanych kierunkach działalności; konsultowaniu z organizacjami pozarządowymi projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji; konsultowaniu z Radą Działalności Pożytku Publicznego i innymi ciałami opiniodawczo-doradczymi; tworzeniu wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, złożonych z przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz reprezentantów właściwych organów administracji publicznej.

Współpraca administracji publicznej i organizacji pozarządowych w zakresie realizacji zadań publicznych ma się z kolei dokonywać poprzez powierzanie (zlecenie w drodze konkursu ofert) tym organizacjom wykonywania określonych zadań publicznych bądź wspierania (również finansowe) wykonywania przez nie takich zadań.

Konsultacje społeczne projektu programu zakończyły się 2 lipca 2014. Plonem procesu stał się raport prezentujący działania, jakie zostały podjęte w celu zrealizowania procesu konsultacji, oraz podsumowanie zebranych uwag. Co się tyczy tych ostatnich, w raporcie zwraca uwagę klarowna prezentacja głosów krytycznych wraz z informacją o uwzględnieniu lub odrzuceniu danej uwagi (oraz powodach ewentualnego odrzucenia).

Dokument dostępny na:

<http://www.mpips.gov.pl/aktualnosci-wszystkie/organizacje-pozarzadowe/art,6873,zakonczyly-sie-konsultacje-programu-wspolpracy-z-organizacjami-pozarzadowymi.html>

Projekt programu w wersji poddanej konsultacjom (14.05.2014):

<http://www.mpips.gov.pl/bip/projekty-aktow-prawnych/projekty-programow-i-inne/programu-wspolpracy-mpips-z-organizacjami-pozarzadowymi-na-lata-2015-2017/>

Opinie o projekcie

Brak opublikowanych opinii o projekcie.

Znaczenie dla PK EAPN

Ani raport z przeprowadzonych konsultacji, ani sam program współpracy MPiPS z organizacjami pozarządowymi nie ma bezpośredniego wpływu na walkę z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Wypracowanie bardziej jasnych mechanizmów współpracy resortu ze środowiskiem NGO może się jednak w przyszłości przyczynić do skuteczniejszego przeciwdziałania tym i innym negatywnym zjawiskom.

Data wpływu	Zgłoszony przez	Aktualny stan prac	Znaczenie dla PK EAPN
Zamieszczony na stronach MPiPS z datą 29 sierpnia 2014 r.	Zespół ds. opracowania Programu współpracy MPiPS z organizacjami pozarządowymi	Projekt przyjęty, oczekuje na podpisanie (11.2014)	Średnie

Projekt rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wymiany informacji dotyczących organizacji pożytku publicznego

Projekt rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wymiany informacji dotyczących organizacji pożytku publicznego ma charakter techniczny, a opracowany został w związku z nowelizacją ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Poz. 223).

Art. 27a ust. 1 tej ustawy w nowym brzmieniu nakłada na Ministra Pracy i Polityki społecznej obowiązek prowadzenia na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej wykazu organizacji mających status organizacji pożytku publicznego, na które można przekazywać 1 proc. podatku dochodowego od osób fizycznych. Projektowane rozporządzenie, określające tryby, terminy oraz format i strukturę danych, ma zaś ułatwić wymianę odnośnych informacji pomiędzy ministrem pracy a ministrem sprawiedliwości i ministrem finansów.

Zgodnie z przepisami ustawy, minister pracy ma obowiązek zamieścić wykaz organizacji pożytku publicznego na stronach BIP nie później niż 15 grudnia danego roku podatkowego. Rozporządzenie wydane w celu usprawnienia realizacji tego obowiązku stanowi, że określone w ustawie dane organizacji: nazwę, siedzibę, numer KRS i numer NIP (o ile został nadany) minister pracy otrzyma od ministra sprawiedliwości do 8 grudnia roku podatkowego, zaś ewentualne informacje dotyczące otwarcia likwidacji bądź ogłoszenia upadłości organizacji – do 8. dnia każdego miesiąca.

Dotychczasowe przepisy zakładały jednokrotne przekazanie przez ministra sprawiedliwości danych dotyczących organizacji pożytku publicznego, a tym samym

uniemożliwiały usuwanie z wykazu organizacji pożytku publicznego, które utraciły status pożytku publicznego, bądź w stosunku do których ogłoszono upadłość lub otwarto likwidację. Proponowane rozwiązanie gwarantowałoby zaś bieżącą aktualizację danych zawartych w wykazie.

Dokument dostępny na:

[http://www.mpips.gov.pl/bip/projekty-aktow-prawnych/projekty-rozporzadzen-i-zarzadzen/pozytek-publiczny/projekt-rozporzadzenia-ministra-pracy-i-polityki-społecznej-w-sprawie-wymiany-informacji-dotyczących-organizacji-pozytku-publicznego-/](http://www.mpips.gov.pl/bip/projekty-aktow-prawnych/projekty-rozporzadzen-i-zarzadzen/pozytek-publiczny/projekt-rozporzadzenia-ministra-pracy-i-polityki-społecznej-w-sprawie-wymiany-informacji-dotyczących-organizacji-pozytku-publicznego/)

Opinie o projekcie

Brak opublikowanych opinii o projekcie.

Znaczenie dla PK EAPN

Projekt w zasadzie nie ma znaczenia dla walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Jedyny wątek sprawy istotny z perspektywy PK EAPN to faktyczne ułatwienie usuwania z wykazu organizacji pożytku publicznego instytucji, które straciły ten status bądź są w stanie likwidacji albo upadłości. W ten sposób, zgodnie z intencją ustawodawcy i z interesem społecznym, ułatwione zostanie skuteczne przekazywanie 1 proc. podatku dochodowego od osób fizycznych faktycznie działającym organizacjom pożytku publicznego, m.in. tym walczącym z ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Data wpływu	Zgłoszony przez	Aktualny stan prac	Znaczenie dla PK EAPN
Opublikowano na stronach MPiPS z datą 26 sierpnia 2014 r.	MPiPS	Projekt skierowany pod obrady Rady Ministrów	Niskie

Zakończenie i wnioski

Na tle pozostałych dokumentów wyjątkowe znaczenie wydaje się mieć zwłaszcza projekt sprawozdania z realizacji programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wyniki przytoczonego w nim badania, jakie w ramach prowadzonej przez siebie polityki zleciło MPiPS, potwierdzają, że wśród grup szczególnie często doświadczających przemocy

w rodzinie (zarówno w charakterze ofiar, jak i sprawców przemocy) są głównie osoby o niskim statusie społeczno-ekonomicznym, a więc takie, których prawa wspiera PK EAPN.

Zebrane w sprawozdaniu informacje są tym cenniejsze, że zawierają także oceny dotychczasowego systemu wsparcia formułowane przez osoby, które same doświadczają przemocy. Okazuje się, że o ile – w opinii respondentów – zmienia się na lepsze świadomość problemu i zaczyna się o nim mówić, o tyle wciąż barierą w przeciwdziałaniu przemocy są niedoskonałe ramy prawne, skutkujące zbyt długotrwałymi procedurami, a tym samym niedostateczną ochroną ofiar. Zastrzeżenia pojawiają się również na poziomie wykonywania prawa; te związane są zwłaszcza z nie dość częstym wszczynaniem (przez policję, ale zwłaszcza przez pozostałe instytucje, które czynią to sporadycznie) procedury Niebieska Karta.

Pozytywne rezultaty przyniosła reforma finansowania edukacji przedszkolnej. W jej efekcie w placówkach publicznych rodzice płacą znacznie mniej niż dotąd (5 godzin dziennie jest bezpłatnych, a każda kolejna godzina nie może kosztować więcej niż 1 złoty), zaś dotacja, którą na ten cel otrzymują samorządy, w skontrolowanych gminach przekroczyła straty wynikające ze spadku sumy wpłat ze strony rodziców. Tworzy to korzystne podłoże pod przyjęcie do przedszkoli w kolejnych latach jeszcze młodszych roczników, a tym samym upowszechnienie skolaryzacji na poziomie przedszkolnym, co nie pozostaje bez znaczenia dla przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i ograniczeniu szans edukacyjnych wśród najmłodszych. Bezpośrednio odczuwalną korzyścią z reformy dla rodzin niezamożnych jest natomiast zmniejszenie indywidualnych kosztów ponoszonych w związku z instytucjonalną opieką nad dzieckiem, co dla części rodzin mogło stanowić barierę przed korzystaniem z nich, tym samym utrudniając partycypację rodziców w rynku pracy.

Podobnym optymizmem nie tchnie kolejny dokument – raport NIK na temat polityki zwalczania chorób nowotworowych. Mimo że w ostatnich latach suma środków przeznaczonych na ten cel (w tym m.in. na profilaktykę) wzrosła, to wciąż nakłady nie przekładają się w zadowalającym stopniu na zakładane rezultaty, takie jak udział w profilaktyce, wczesne wykrywanie i skuteczne leczenie. Również wskaźniki dostępności sprzętu (np. do radioterapii) w przeliczeniu na liczbę mieszkańców mimo wzrostu nakładów wciąż odbiegają od zalecanego poziomu. Ważne jest też to, że mimo inwestycji państwa w profilaktykę (m.in. raka piersi), skłonność pacjentów do poddawania się jej nie jest wystarczająca, co może skłaniać do postawienia tezy o potrzebie bardziej skutecznego oddziaływania na postawy Polek i Polaków wobec badań. Ujawnioną słabością (widoczną także w innych wymiarach polityki społecznej) jest ponadto deficyt koordynacji działań i wymiany informacji pomiędzy różnymi podmiotami zajmującymi się realizacją tej polityki.

Wśród działań legislacyjnych szczególnie ważne jest rozporządzenie dotyczące kwoty minimalnego wynagrodzenia na 2015 roku oraz konsultacje wokół niego, które po raz kolejny ujawniły różnice między partnerami społecznymi (strona związkowa optowała za wyższą kwotą, strona pracodawców za niższą). Władza nie przychyliła się do propozycji żadnej ze stron i przyjęła wariant wypośrodkowany. Pozostaje dyskusyjne, czy minimalne wynagrodzenie na tym poziomie jest wystarczające i czy okaże się ono względnie skutecznym instrumentem służącym zmniejszaniu zagrożenia ubóstwem wśród gospodarstw pracowniczych.

Z punktu widzenia przeciwdziałania zagrożeniu ubóstwem w dobrą stronę wydają się iść dwa projekty ustaw złożone w sierpniu przez klub poselski Sojuszu Lewicy Demokratycznej. Z uwagi jednak na to, że wysunął je niewielki klub parlamentarny, i że ich założenia są sprzeczne z dominującą w głównym nurcie polityki niechęcią wobec zasady progresji podatkowej, szanse przyjęcia owych projektów są niewielkie. Jednocześnie wydaje się zasadne, by PK EAPN przyjrzał się prowadzonej w Polsce polityce fiskalnej, która w obecnym kształcie w opinii części ekspertów nie w pełni służy realizacji zasady sprawiedliwości społecznej, a przede wszystkim nakłada dość duże obciążenia podatkowe na grupy niezamożne.